

REFERAT Udvalget for Erhverv, Klima og Lokal udvikling - 2022-2025 d. 08-04-2024

Mødedato Mandag d. 08. april 2024 kl. 16:30

Mødested Mødelokale 5, Allerslev

Mødedeltagere Grethe Nørtoft Saabye, Bente Blumensaat, Klaus Kristiansen, Nynne Larsby Friis, Susanne Borup, Jens K. Jensen

Indholdsfortegnelse

EKL - Godkendelse af dagsorden.....	3
EKL - Orientering april 2024.....	4
EKL - Resultat af undersøgelse af potentiale for solceller på tagflader.....	6
EKL - Solceller på kommunale tage.....	8
EKL - Plan- og bæredygtighedsstrategi og Kommuneplan 2025.....	11
EKL/KFT/SSÆ/TMB/BU/JAI - Afsluttende opfølgning på budgetaftalen for 2023 og opfølgning på.....	16
EKL/KFT/SSÆ/TMB/BU/JAI - Forventet regnskab 1-2024.....	17
EKL - Eventuelt.....	22
EKL - Godkendelse af referat.....	23

Punkt 1: EKL - Godkendelse af dagsorden

Beslutning

Godkendt med den bemærkning, at punkt 5: EKL - Plan- og bæredygtighedsstrategi og Kommuneplan 2025 udskydes til udvalgmødet i maj.

Punkt 2: EKL - Orientering april 2024

23-008475

Beslutning

Taget til orientering.

Resumé

A. IRIS Group analysen "Lokale erhvervspræstationer 2024"

Analysen "Lokale erhvervspræstationer 2024" udarbejdes hvert år af IRIS Group som et bud på en vurdering af erhvervslivets præstationer på kommunalt niveau i Danmark. Analysen er baseret på en række indikatorer udvalgt og indbyrdes vægtet af IRIS Group. Denne årlige rapport rangerer alle danske kommuner på et samlet indeks, der er opdelt i tre hovedkategorier:

- Arbejdspladser, indkomst og produktivitet
- Iværksætteri og vækstvirksomheder
- Eksport

Disse kategorier afspejler tre væsentlige områder inden for lokal erhvervsaktivitet og giver mulighed for sammenligning på tværs af kommunerne. De 22 indikatorer tager udgangspunkt i de nyeste data fra Danmarks Statistik. IRIS Group foreslår, at indekset kan bruges som et objektivi grundlag for at evaluere og sammenligne virksomhedernes resultater på kommunalt niveau.

Samlet set placerer erhvervslivet i Lejre Kommune sig på en 53. plads, hvilket er fem pladser højere oppe ad ranglisten end sidste år.

Dykker man ned i undersøgelsens forskellige kategorier med fokus på Lejre Kommune, er billedet således:

I kategorien for **Arbejdspladser, indkomst og produktivitet** er erhvervslivet i Lejre Kommune placeret helt i top på landsplan, når det gælder to af de otte indikatorer under denne kategori. Både i forhold til "ændringen i antal årsværk per 1.000 indbyggere" og "ændringen i andelen af højproduktive virksomheder" har erhvervslivet i Lejre Kommune præsteret den største fremgang på landsplan. Sammen med Lemvig Kommune er Lejre Kommune den eneste topscorer uden for region Hovedstaden på indikatorer under denne kategori. Samlet set er erhvervslivet i Lejre Kommune placeret som nummer 6 på ranglisten i forhold til arbejdspladser, indkomst og produktivitet.

I kategorien for **Iværksætteri og vækstvirksomheder** går erhvervslivet i Lejre Kommune tilbage i dette års undersøgelse fra en plads som nummer 62 sidste år til en plads som nummer 75 på dette års rangliste. Kategorien omfatter hele ti indikatorer, blandt andet etableringsrate, overlevelsrate, jobskabelse tre år efter etablering, andel høj- og moderatvækst virksomheder m.fl. Da erhvervslivet i Lejre Kommune ikke er blandt de højest rangerende på nogle af indikatorerne, er der i undersøgelsen ingen data på den faktiske præstation på disse indikatorer for Lejre Kommune.

I kategorien **Eksport** er erhvervslivet i Lejre Kommune ligeledes gået tilbage på ranglisten i forhold til sidste år. Årets placering er således en 88. plads mod en placering som nummer 70 sidste år. Som det også var tilfældet med kategorien iværksætteri og vækstvirksomheder, sker der ikke direkte omtale af Lejre Kommune i de fremhævede afsnit, hvilket indikerer, at erhvervslivet i Lejre Kommune ikke ligger blandt de førende i landet, når det kommer til antal arbejdssteder med eksport eller eksportværdi per arbejdssted.

Samlet set peger analysen på, at erhvervslivet i Lejre Kommune har haft en positiv udvikling inden for jobskabelse og produktivitet. Administrationen vurderer, at denne fremgang nok særligt kan tilskrives den positive udvikling hos de to største virksomheder i kommunen, nemlig Convatec i Osted og Vestergaard Company i Gevninge.

Rapporten er vedlagt som bilag.

B. Status på termonetprojektforslag for Kirke Hyllinge, Kirke Såby og Gevninge

Rådgivningsvirksomheden Sustain har udarbejdet projektforslag for termonet i Kirke Hyllinge, Kirke Såby og Gevninge. Projektforslaget viser positiv samfundsøkonomi - både samlet og byerne hver for sig. Lejre Lokalvarme - sammenslutningen af termonet-borgergrupperne i de tre landsbyer - afholder med støtte fra kommunen borgermøde den 23. maj 2024 i Trælleruphallen med henblik på at informere om termonetprojektet og mobilisere tilslutning.

Der hersker usikkerhed om, hvorvidt termonet hører under varmforsyningsloven, fordi Energistyrelsen har givet modstridende vejledende udtalelser om emnet i 2016 og 2022. Spørgsmålet har blandt andet afgørende betydning for, om

kommunen kan stille kommunegaranti og lånefinansiering hos Kommunekredit til termonetprojekter.

Energistyrelsen har igangsat en undersøgelse af fordele og ulemper ved at omfatte/ikke omfatte termonet under varmforsyningsloven og anbefaler en revidering af varmforsyningsloven, så det bliver tydeligt, om man politisk ønsker, at termonet er omfattet eller ej. Klima-, energi- og forsyningsminister Lars Aagaard forventer at kunne præsentere Energistyrelsens undersøgelse for partierne bag Klimaafnåte om grøn strøm og varme i 1. halvdel af 2024 med henblik på politisk drøftelse. De nationalpolitiske drøftelser er fortsat i gang.

Imens er der rundt omkring i landet termonetprojekter undervejs, og flere steder – blandt andet i Hedensted - har kommuner valgt at stille kommunegaranti for termonetprojekter som værende omfattet af varmforsyningsloven. Andre steder er der i forbindelse med termonetprojekter undervejs interesse for kommunens muligheder for at følge samme eksempel.

Region Hovedstaden har anmodet Kammeradvokaten om at vurdere, hvilke risici henholdsvis kommune og et a.m.b.a., der ønsker at etablere termonet, løber ved at kommunen stiller kommunegaranti og lånefinansiering hos Kommunekredit, hvis det siden politisk besluttes, at termonet ikke skal omfattes af varmforsyningsloven.

Kammeradvokatens konklusion er kort opsummeret A) at en kommunalt meddelt garanti vil være forpligtende for kommunen, medmindre kommunen har taget et udtrykkeligt forbehold for udfaldet af de politiske drøftelser; B) at der ikke er risiko for, at kommunalbestyrelsesmedlemmerne ifalder et personligt erstatningsansvar, eller at garantien annulleres af de kommunale tilsynsmyndigheder; C) at kommunen risikerer, at Ankestyrelsen udtaler kritik af dispositionen.

Dermed er der ifølge Kammeradvokatens vurdering ikke nogen yderligere økonomisk risiko for hverken kommune eller a.m.b.a. ved, at en kommune vælger at stiller kommunegaranti og lånefinansiering hos Kommunekredit, før en eventuel revidering af varmforsyningsloven afklarer usikkerheden om termonet.

C. Status på fjernvarmeprojekt i Lejre By

Fjernvarmegruppen i Lejre By har fået støtte af Landsbypuljen til at undersøge mulighederne for at få fjernvarme i byen gennem E.ON's koncept for Byvarme. E.ON har nu udarbejdet et projektforslag, som viser positiv samfundsøkonomi for fjernvarme i Lejre By. Før projektforslaget kan sendes til myndighedsbehandling i Lejre Kommune, skal der etableres et lokalt a.m.b.a., der formelt set kan stå bag ansøgningen. Der afholdes stiftende generalforsamling for Lejre By Fjernvarme torsdag den 4. april 2024. Når administrationen modtager projektforslaget, vil det blive gennemgået og forelagt Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri til myndighedsbehandling.

Økonomiudvalget behandlede den 12. december 2023 en henvendelse fra Fjernvarmegruppen om muligheden for at placere et fjernvarmeverk på den tidligere materielgård, Munkegården 19, i Lejre. Økonomiudvalget sendte sagen tilbage til administrationen med henblik på at opfordre fjernvarmegruppen og E.ON til i samarbejde med administrationen at afholde et dialogmøde om placeringen af et fjernvarmeverk på Materielgården, Munkedammen 19, med naboer til Materielgården.

Fjernvarmegruppen afholdt møde onsdag den 6. marts 2024, hvor de ca. 50 husstande, som er naboer til eller har udsyn mod Materielgården, var inviteret via e-boks. 12 af de nærmeste naboer deltog. Fjernvarmegruppen og E.ON præsenterede projektet, og administrationen var til rådighed for spørgsmål om planforhold, proces med videre. Der var stor nysgerrighed og mange spørgsmål til både teknologivalg, støjpåvirkninger, forventet højde og placering af akkumuleringstank, drift, økonomi ved tilslutning med mere. Administrationen forventer, at en tilbagemelding til Økonomiudvalget om resultaterne fra dialogmødet kan behandles senest på Økonomiudvalgets møde i maj.

Bilag

Lokale erhvervspræstationer 2024

Punkt 3: EKL - Resultat af undersøgelse af potentiale for solceller på tagflader

23-009596

Beslutning

Taget til efterretning med den bemærkning, at administrationen på mødet præsenterede opdaterede tal vedrørende potentialet på flade tage. Denne præsentation er vedlagt referatet som bilag.

Resumé

I Lejre Kommunes Klimaplan 2020 - 2050 er det en overordnet målsætning at øge produktionen af vedvarende energi i kommunen med 150.000 MWh frem mod 2030. I forlængelse heraf skal kommunen, ifølge Klimaplanen, understøtte opsætning af solceller på tagflader af eksisterende byggeri og nybyggeri.

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling besluttede på mødet den 6. marts 2023, sag nr. 4, at igangsætte en undersøgelse af potentialet for at opsætte solceller på eksisterende bygninger i hele kommunens geografi er gennemført.

I denne sag orienteres Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling om resultatet af undersøgelsen og perspektiverne for anvendelsen af de nye data i det strategiske arbejde med vedvarende energiproduktion og understøttelse af målsætningerne i Klimaplanen.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. At orienteringen om undersøgelsens resultater og anvendelse tages til efterretning.

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling

Sagsfremstilling

Historik

CO₂-udledning fra energisektoren udgør en stor andel af den samlede drivhusgasudledning i Lejre Kommune. I 2021 stod energi for 32 % af den samlede CO₂-udledning. I Klimaplanen er det en målsætning, at energiforsyningen skal være CO₂-neutral i 2040, og et delmål på vejen dertil er, at der skal etableres 150.000 MWh vedvarende energiproduktion (VE) frem mod 2030.

Der er generelt pres på vores arealer. Hvis der kan etableres solceller på tagflader af eksisterende bygninger i kommunens geografi, medvirker det til optimering af arealforbruget i forbindelse med lokal produktion af VE. Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal Udvikling besluttede derfor på mødet den 6. marts 2023 at igangsætte en undersøgelse af potentialet for at opsætte solceller på eksisterende tagflader i kommunen.

Data om solcellepotentialet for alle tage i kommunens geografi

Rådgivningsvirksomheden Niras har produceret data om solcellepotentialet på alle tage i Lejre Kommune, herunder både kommunale bygninger, boliger og erhverv. Se rapport fra Niras med forklaring på datasættet og eksempler på analyser i bilag 1.

Datasættet er baseret på frie grunddata, BBR-oplysninger og GeoDanmarks bygningstema. Der indgår en række parametre som tagets hældning, areal, orientering og den estimerede mængde energi, som der årligt kan produceres på tagfladen. Det fremgår også, om taget er kommunalt, erhverv eller bolig, og man kan sortere blandt andet fredede bygninger og strå- og glastage fra.

Et tags reelle solcellepotentiale vil kræve en konkret vurdering, hvor man blandt andet undersøger, om tagkonstruktionen kan bære solceller, og om der eventuelt er skygge fra træer eller andre bygninger, der reducerer potentialet.

Beregninger baseret på datasættet viser, at hvis alle tage med optimal hældning og orientering udnyttes, vil der kunne produceres cirka 105.900 MWh årligt (heraf 2.400 MWh på kommunale tage, 2000 MWh på erhvervstage og 101.500 MWh på boligers tage). Det svarer til 70,6 % af klimaplanens mål for vedvarende energiproduktion i 2030. På grund af

forbehold for blandt andet den konkrete vurdering og boligejernes ønsker om at opsætte solceller er det realistiske potentiale lavere.

Administrationens vurdering

I det følgende beskrives, hvordan administrationen forventer at inddrage Niras' datasæt i det videre arbejde med solceller på tage.

Energiplanlægning og produktion af vedvarende energi

For at konkretisere og realisere klimaplanens målsætninger for produktion af vedvarende energi er der behov for faglig kvalificering af hvilke teknologier og placeringer, der er realistiske og hensigtsmæssige. Datasættet om tagflader er en del af det faglige grundlag sammen med blandt andet en potentialescreening for vindenergi og solenergi fra markanlæg (jævnfør anden sag på dagsordenen om Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 og Kommuneplan 2025).

Administrationen har ikke foretaget samfundsøkonomiske beregninger, som blandt andet sammenholder sol på tage med andre former for VE. Solceller på tagflader mindsker presset på arealerne og behovet for udbygning af elnettet, men er dyrere at etablere end solanlæg på landbrugsjord (ifølge Energistyrelsen kostede strøm fra solceller på mark og solceller på enfamiliehuse i 2020 henholdsvis 22 øre/KWh og 53 øre/KWh).

Kommunale tage

Muligheden for solceller på kommunale tage omtales i separat sag på dagsordenen.

Tage på private boliger

I takt med omstillingen til VE vil elforbruget i private boliger til blandt andet opvarmning og opladning af elbiler være stigende. Der kan være fornuftig økonomi i solcelleanlæg på private boliger, især hvis man selv kan aftage strømmen frem for at sælge til elnettet. Derfor er der mest økonomi for boliger eller lokale energifællesskaber, hvor der er højt forbrug i dagtimerne, eller hvor man kan lagre strømmen eller integrere el- og varmforsyning i smarte energioptimerende systemer.

Det nye datasæt giver mulighed for at beregne, hvor der er særligt potentiale for energifællesskab omkring (blandt andet) solceller. I bilag 2 er eksempler på beregninger for blandt andet fire landsbyer.

Tage på erhvervsbygninger

I nogle erhvervsområder er der særligt potentiale for solceller, da der er store, egnede tagarealer og bruges strøm i dagtimerne, hvor solen skinner. Niras har som eksempel beregnet potentialet for et erhvervsområde i Osted, hvor der på de 27 bygninger med flade tage over 70 m² vil kunne produceres i omegnen af 1.461 MWh årligt (med forbehold for den konkrete vurdering). Se bilag 2.

Ligesom med landsbyerne kan en sådan indledende potentiale-analyse for et konkret område bruges til at inspirere virksomheder til at opsætte solceller og eventuelt lave fælles energiprojekter med nabovirksomheder.

Økonomi og finansiering

Sagen har ingen direkte økonomiske konsekvenser.

Bilag

Bilag 1 - Niras' rapport om tag-solcelle-potentiale 2024

Bilag 2 - områdeanalyser

Bilag 3 - Oversigt over potentialetal – solcelle-tagfladeanalyse.pdf

Punkt 4: EKL - Solceller på kommunale tage

24-001888

Beslutning

Ad. 1) Drøftet og besluttet, at administrationen skal arbejde videre med etablering af solceller på kommunale tage.

Ad. 2) Indstillingen godkendt.

Resumé

I Lejre Kommunes Klimaplan 2020 - 2050 er det en overordnet målsætning at øge produktionen af vedvarende energi i kommunen med 150.000 MWh frem mod 2030.

I forrige sag om *Resultat af undersøgelse af potentiale for solceller på tagflader* afrapporteres den gennemførte undersøgelse af potentialet for solceller på eksisterende bygninger i hele Lejre Kommune.

I forlængelse heraf omhandler denne sag muligheder for at etablere solcelleanlæg på tagene af kommunens egne bygninger.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at udvalget drøfter, om administrationen skal fortsætte arbejdet med etablering af solceller på kommunale tage
2. at et eventuelt videre arbejde omkring etablering af solceller på kommunale tage vil indgå i processen omkring potentiale for VE i Lejre Kommune samt revision af Klimaplanen

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling.

Sagsfremstilling

Hvis man vil etablere solcelleanlæg på kommunale bygninger, er der tre muligheder for at gøre dette:

A. Solcelleanlæg opsættes i forbindelse med nybyggeri/gennemrenovering, hvis det er en del af den energirammeberegning, der ligger til grund for byggetilladelsen.

B. Solcelleanlæg ejes af en tredjepart.

C. Solcelleanlæg udskilles i et selskab med begrænset ansvar.

I *Bilag 1: Sammensætning af prisen på 1 kWh* kan man se hvilke delelementer, der indgår i prisen for 1 kWh. Delelementerne elafgift, tariffer og elpris har væsentlig indflydelse på økonomien i de tre muligheder for at sætte solcelleanlæg op på kommunale bygninger. Ligeledes har det betydning, hvor stor en del af den producerede solcellestrøm, der kan bruges direkte i bygningen (egetforbrug) og hvor stor en del, der ikke bliver brugt i bygningen, og derfor bliver solgt til elnettet (overskudsproduktion).

I det følgende gennemgås de tre muligheder for at opsætte solcelleanlæg på henholdsvis nye kommunale bygninger (A) og eksisterende kommunale bygninger (B og C):

A. Opsætning af solcelleanlæg på nye kommunale bygninger

I følge EU's Bygningsdirektiv skal nye bygninger overholde nogle minimumsstandarder, blandt andet bør bygninger, som ejes og benyttes af offentlige myndigheder, opnå status som næsten energineutrale. Dette kan betyde, at en bygning skal forsynes med et solcelleanlæg for at overholde energirammen. Energistyrelsen udsteder dispensationer til denne type solcelleanlæg, så de ikke skal udskilles og drives i et selskab. Solcelleanlægget må ikke være større, end der er behov for for at overholde energirammen - sker dette, skal der ske selskabsudskillelse af den andel, der går udover energiramme krav. Solcelleanlæg, som opsættes på nye kommunale bygninger, er fritaget fra at betale elafgift og tariffer for den andel

af den producerede strøm, som bruges i bygningen. Kommunen sparer også elprisen for egetforbruget, da man ikke skal ud og købe en tilsvarende mængde el på nettet. I flere af de nyere kommunale byggerier er der blevet etableret solceller svarende til kravet i energirammen. Lejre Kommune har i dag seks solcelleanlæg med dispensation fra kravet om selskabsudskillelse, og der forventes at blive etableret flere i kommende kommunale byggerier.

B. På eksisterende bygninger: Solcelleanlæg ejet af en tredjepart

Dette er en forholdsvis ny mulighed fra 2021, hvor en kommune udlejer taget på en kommunal bygning til en privat solcellevirksomhed. Virksomheden etablerer, drifter og ejer anlægget, mens kommunen aftager og betaler for sit eget forbrug til bygningen. Ved denne model er kommunen ikke fritaget for at betale elafgift, idet kommunen ikke ejer solcelleanlægget. Der skal indgås klare aftaler omkring pris for tagleje, betaling for el, ansvar for eventuelle skader på kommunens bygning/virksomhedens solcelleanlæg, skift af tag/solcelleanlæg, et privat firmas adgang til kommunens bygninger/teknikrum med videre. Det er umiddelbart en kompleks løsning, og der er endnu ingen kommuner, der har valgt at afprøve denne model.

C. På eksisterende bygninger: Solcelleanlæg udskilles i et selskab med begrænset ansvar

Det har siden 2013 været et krav, at kommuner skal oprette et særskilt selskab, hvis de ønsker at etablere solcelleanlæg på eksisterende kommunale bygninger. Elforsyningsloven fastlægger, at kommunal elproduktion skal udøves i et selskab med begrænset ansvar for at sikre en klar adskillelse mellem kommunens kerneopgaver og "usikre" kommercielle aktiviteter, der potentielt kan gå konkurs.

Der er et omfattende set-up, inden et solcelleselskab kan oprettes. Først skal der findes egnede tage, og her kan rådgivningsvirksomheden Niras' screening (se særskilt sagsfremstilling) bruges til at vise potentielle tagarealer, hældning, retning og solindstråling. Screenings udpegning af tage skal herefter kvalitetssikres og suppleres med viden om skyggeeffekt fra træer eller andre bygninger samt bygningstekniske forudsætninger for etablering af solceller. Dette omfatter for eksempel tagmateriale, tagets alder, bygningens højde, og ikke mindst skal det undersøges, om taget kan bære et solcelleanlæg.

Efter udpegning af bygninger med tage, der lever op til de tekniske forudsætninger, skal der analyseres på den forventede produktion på hvert tag set i forhold til forbrugsmønstret i bygningen. Andelen af egetforbrug har indflydelse på den opnåede rentabilitet, da forrentningen er bedre på den del af elproduktionen, som går til egetforbrug sammenlignet med den del, som sælges til elnettet. Det betyder, at hvis man har en bygning, hvor en stor andel af forbruget ligger i aftentimerne, vil det være sværere at opnå et højt egetforbrug sammenlignet med en bygning, hvor størstedelen af forbruget ligger i dagtimerne, mens solcellerne producerer. Af hensyn til økonomien i et solcelleselskab, skal bygningen kunne forbruge 65-70 % af produktionen.

Udgifterne til ovenstående analyser med videre afholdes af kommunen, da opgaverne ligger før etablering af selskabet. Ligeledes finansierer kommunen udgifterne til advokat med videre i forbindelse med oprettelse af selskabet. Ved oprettelse af et selskab skal der vælges en konstruktion, hvor kommunen ikke hæfter for selskabet. Herudover gælder der en række regler omkring blandt andet låntagning, garantistillelse, bloktilskud, anlægsloft med videre.

Når selskabet er blevet dannet, vil de driftsmæssige og administrative opgaver skulle løses i selskabet. Der skal købes et særskilt økonomisystem, da selskabets økonomi og kommunens økonomi ikke må blandes. Selskabet skal ansætte en direktør og eventuelt egne tekniske/juridiske/økonomiske medarbejdere. Selskabet kan også vælge at købe kapacitet i kommunen, så en kommunalt ansat direktør og medarbejdere får en delt ansættelse, og i en aftalt procentdel af deres arbejdstid løser opgaver for selskabet. Ligesom ved løsning B, hvor solcelleanlæg ejes af en tredjepart, skal der også ved selskabsudskillelse være klare aftaler omkring tagleje, ansvar for eventuelle skader på bygning/selskabets solcelleanlæg med videre. Derudover skal det fastlægges, hvilke opgaver selskabet eventuelt køber af kommunen og prisen for dette.

På de selskabsudskilte solcelleanlæg er kommunen ikke fritaget for at betale elafgift, da kommunen ikke ejer anlæggene. Udover betaling af elafgift skal kommunen købe strøm af selskabet til markedspris, da solcelleanlæggene skal drives på kommercielle vilkår. Prisen for strøm må ikke sættes for højt, da det vil være en skjult støtte til selskabet, men heller ikke for lavt, da den besparelse, der dermed vil være for kommunen, vil medføre en modregning i bloktilskud. Endelig skal selskabet have indtægter nok til at drive selskabet, herunder afdrag på lån, betaling af løn til direktør, ansatte, økonomisystem, revision af regnskab, afholdelse af årlig generalforsamling med mere. Der er således en række forhold, som har afgørende betydning for økonomien i solcelleselskabet.

Ifølge Energistyrelsens beregning for gennemsnitlig Levelized Cost of Energy (LCOE) koster det 56,9 øre at producere 1 kWh på et lille markanlæg, 38,7 øre for 1 kWh på et mellem markanlæg og 22,2 øre pr. kWh på store markanlæg, mens det koster 31-34 øre pr. kWh på landvindmøller. Rambøll har lavet beregninger på to konkrete bygninger i Vejle Kommune, og kommer frem til, at prisen for 1 kWh vil ligge på 86,3-86,8 øre pr. kWh, hvis solcelleanlæggene drives i et solcelleselskab. Da LCOE-tallene og Rambølls beregninger er fra 2020-2022, kan beløbene ikke bruges direkte i dag, men indikerer forskellen i de forskellige måder at producere vedvarende energi på, og viser, at etablering af

selskabsudskilte solcelleanlæg på kommunale tage ligger på et markant højere prisniveau end etablering af større anlæg på for eksempel marker eller etablering af vindmøller.

Trods kompleksiteten har flere kommuner, for eksempel Aarhus Kommune og Furesø Kommune, besluttet at oprette solcelleselskaber. Aarhus Kommune planlægger at opsætte 71.000 m² solceller med en forventet produktion på 12.800 MWh/år, mens Furesø Kommune forventer at etablere 18.500 m² solceller.

Ifølge Niras' analyse er der ca. 37.000 m² flade tage på Lejres kommunale bygninger. Erfaringsmæssigt kan der opsættes solceller på ca. 40 % af arealet på flade tage, hvilket svarer til ca. 14.800 m². Den beregnede produktion på årsbasis er ca. 2.200 MWh.

Hvis man laver et tilsvarende træk i Niras' datasæt på kommunale tage med optimal retning og hældning, er der ca. 16.700 m² tage. Erfaringsmæssigt kan der opsættes solceller på ca. 80 % af disse tage, hvilket altså er en væsentligt højere %-del end på de flade tage. De hermed ca. 13.400 m² tag med optimal retning og hældning vil ifølge Niras' beregning kunne producere ca. 2.400 MWh/år. Til sammenligning produceres der i dag ca. 221 MWh/år på kommunens tage.

Opsummering vedrørende solceller på eksisterende kommunale tage:

- En kommune kan opsætte solcelleanlæg på eksisterende kommunale tage, hvis der samtidig oprettes et selskab til at etablere, drive og vedligeholde solcelleanlæggene.
- Når et selskab ejer solcelleanlæggene på en kommunal bygning, skal der betales elafgift - også for den del af produktionen, som bygningen aftager direkte.
- Selskabet sælger strøm til kommunen på markedsvilkår.
- Selskabet sælger overskudsproduktionen til nettet.

Administrationens vurdering

En første gennemgang af Niras' screening viser, at der i datasættene indgår bygninger, der ikke vil kunne etableres solceller på, eksempelvis udhuse, udskiftningskure ved fodboldbaner, solgte bygninger og bygninger, som ikke ejes af Lejre Kommune. Der indgår desuden bygninger, som allerede har solcelleanlæg. Et eksempel på dette er Allerslev Skole. Det eksisterende solcelleanlæg vil principielt kunne suppleres med et selskabsudskilt solcelleanlæg, men da det nuværende anlæg allerede har en årlig overproduktion på ca. 4.000 kWh, som sælges til elnettet, vil der ikke være et egetforbrug på den selskabsudskilte del, og dermed vil det ikke være økonomisk rentabelt.

En stor del af de bygninger, som fremkommer i Niras' screening, er skoler og haller. Solceller virker bedst om sommeren, hvilket falder sammen med den periode på året, hvor behovet for strøm er mindst. Dette er i høj grad tilfældet på skolerne, som har lukket en del af den periode, hvor produktionen er størst, mens eksempelvis daginstitutionerne typisk ikke er lukkede om sommeren.

Når Niras' data er gransket nærmere for at komme tættere på det reelle potentiale, vil der som tidligere nævnt skulle laves bygningstekniske og energimæssige undersøgelser for endeligt at kunne udpege egnede bygninger, som kan indgå i et potentielt selskab. Det vurderes, at undersøgelserne vil kunne gennemføres for omkring 500.000 kr. Hertil skal lægges udgifter til dannelse af selve selskabet.

Ved etablering af solcelleanlæg gennem et solcelleselskab vil der være visse stordriftsfordele, jo flere anlæg/m² solceller, man etablerer. Mens Aarhus Kommune forventer at opsætte 71.000 m² solceller og Furesø Kommune forventer at opsætte 18.500 m² solceller, er potentialet i Lejre Kommune som nævnt omkring 13.400 m². Det endelige potentiale vil være lavere, når der tages højde for tage, der ikke vil kunne bære et solcelleanlæg og de øvrige nævnte forhold omkring egetforbrug m.v.

Administrationen vurderer, at det vil være svært at lave en positiv businesscase i Lejre Kommune på baggrund af det nuværende regelsæt, men det bør drøftes, om Lejre Kommune alligevel ønsker at etablere solceller på eksisterende kommunale tage for at bidrage til den grønne omstilling. Hvis den beregnede årsproduktion på 2.400 MWh på kommunale tage kan opnås, vil det svare til ca. 1,6 % af kommunens VE-mål på 150.000 MWh.

Økonomi og finansiering

Hvis det besluttes at arbejde videre med etablering af solceller på kommunale tage, vil der komme udgifter til undersøgelser, selskabsdannelse m.v. Disse kan evt. indgå i budgetproces 2025.

Bilag

Bilag 1 Sammensætning af prisen for 1 kWh

Punkt 5: EKL - Plan- og bæredygtighedsstrategi og Kommuneplan 2025

22-007582

Beslutning

Punktet udsat til behandling på udvalgsrådet i maj måned.

Resumé

Kommunalbestyrelsen besluttede den 30. oktober 2023 at sende Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 i offentlig debat frem til den 31. januar 2024.

På mødet den 5. februar 2024 i Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal Udvikling blev første status på den gennemførte borgerinddragelsesproces drøftet.

I denne sag præsenteres temaer og konkrete emner fra debatten om strategien dels med henblik på, om der skal ændres i den offentliggjorte Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 og dels for at fastsætte rammerne for den forestående kommuneplanrevision. I sagen præsenteres også resultaterne af den gennemførte landskabskarakteranalyse og en potentialeanalyse af mulighederne for at producere vedvarende energi i Lejre Kommune (VE-potentialeanalyse). Analyserne er med til at kvalificere anbefalingerne til den kommende kommuneplanrevision.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. At det besluttes ikke at ændre i den offentliggjorte Plan- og bæredygtighedsstrategi 2023.
2. At administrationens anbefalinger til revision af kommuneplanen, som præsenteret i bilag 1 - bilag 3, godkendes.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af 2025 have revideret kommuneplanen. Kommuneplanen sætter mål og rammer for den fysiske udvikling i hele kommunen. Planen udgør bindeledet mellem de overordnede statslige planer og lokalplanernes bestemmelser om anvendelse og bebyggelse af delområder. Kommuneplanen må ikke stride mod de overordnede planer, som eksempelvis landsplandirektiver, den regionale udviklingsplan, vand- og miljøplaner med mere. Kommunalbestyrelsen er forpligtet til at arbejde for realiseringen af målene i kommuneplanen.

Revisionen af kommuneplanen skal følge op på de målsætninger, der er besluttet i den forudgående proces med Plan- og bæredygtighedsstrategien samt de statslige krav til kommuneplanlægningen. Planlovens § 11 beskriver mere detaljeret, hvilke krav der er til indholdet.

Kommunalbestyrelsen har i forbindelse med vedtagelsen af Kommuneplan 2021 (juni 2022) godkendt en overordnet samlet tidsplan for Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 og Kommuneplan 2025. Som anført i tidsplanen har der i maj 2023 været afholdt indledende høring før udarbejdelsen af Plan- og Bæredygtighedsstrategien. Strategien blev politisk godkendt den 30. oktober 2023 og herefter offentliggjort fra november 2023 til 31. januar 2024 via en omfattende borgerinddragelsesproces. Det har været Kommunalbestyrelsens intention, at der gennem processen skulle sikres en bred debat med borgere, virksomheder med flere om, hvordan Lejre Kommune kan bidrage til at løse de væsentlige globale kriser: Klimakrisen, biodiversitetskrisen og energi- og forsyningskrisen. Derudover har Kommunalbestyrelsen ønsket en debat om konkrete arealønsker, før der politisk blev taget stilling til, om de skulle med i kommuneplanen.

Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 har derfor været udarbejdet som et debatoplæg, der kunne rammesætte konkrete drøftelser i kommunens lokalområder om en ønsket udvikling. Debatten har foregået på deltagelsesplatformen vores.lejre.dk og til otte dialogmøder i lokalområderne.

Administrationen har til mødet den 5. februar 2024 i Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal Udvikling, pkt. 5, givet en første status på inddragelsesprocessen, og hvad der fyldte på borgermøderne samt på vores.lejre.dk. Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 kan ses her: [Plan- og bæredygtighedsstrategi 2023 - Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 - Lejre Kommune \(niras.dk\)](#) og er i øvrigt vedlagt som bilag 9.

Hvidbog over kommentarer

Efterfølgende har administrationen arbejdet videre med de konkrete indlæg og kommentarer, der er lagt ind på vores.lejre.dk. Administrationen har udarbejdet en hvidbog, der samler op på kommentarerne i emner, konkrete kommentarer med mere. Hvidbogen er vedlagt som bilag 2.

Hvidbogen rummer også administrationens anbefalinger af, hvilke emner og konkrete ønsker til arealudlæg, der skal tages med til videre vurdering i den kommende kommuneplanproces.

Hvidbogen giver ikke svar på alle kommentarer fra processen, men koncentrerer sig om de konkrete arealudlægsønsker, der har betydning for den kommende kommuneplanrevision.

Administrationen har modtaget enkelte henvendelser med kommentarer og forslag til nye arealudlæg uden om vores.lejre.dk. Disse henvendelser er samlet i bilag 6. Opsamling og anbefalinger på baggrund af henvendelserne er dog behandlet sammen med de øvrige kommentarer i Bilag 2 - Hvidbogen.

Landskabskarakteranalyse og VE-potentialeanalyse

Som en del af processen frem mod Kommuneplan 2025 har administrationen i samarbejde med to konsulentfirmaer fået udarbejdet henholdsvis en landskabsanalyse og en VE-potentialeanalyse. Begge analyser er brugt i administrationens anbefaling af, hvilke potentielle områder til både vindmøller og solceller, der bør tages med til videre analyse i kommuneplanprocessen.

Landskabsanalysen deler kommunen ind i 13 landskabskarakterområder med hver sit særkende og giver mulighed for en mere målrettet beskyttelse af de enkelte områders karaktergivende landskabselementer og giver bedre grundlag for at tilpasse nye udviklingsprojekter, tekniske anlæg og bebyggelse med mere til det omkringliggende landskab. Analysen er udarbejdet ud fra landskabskaraktermetoden, som planloven anbefaler at anvende, når kommuneplanens landskabstema skal revideres. Et af de nyere nationale krav er, at der via landskabskaraktermetoden udpeges større sammenhængende landskaber. Landskabsanalysen er vedlagt som bilag 4.

VE-potentialeanalysen er udarbejdet med henblik på at bidrage til både revision af kommuneplanen og senere hen klimaplanen. Særligt kapitel 3 i analysen har relevans for kommuneplanen. Kapitel 3 er en geografisk analyse, der vægter en lang række kriterier som planforhold, miljøforhold, afstand til boliger med mere. Analysen viser de mest optimale områder til placering af henholdsvis vindmøller og solceller. Analysen er endnu foreløbig.

Administrationen har udarbejdet et notat, der sammenstiller resultaterne fra de to analyser. Notatet beskriver administrationens anbefaling af, hvilke områder der skal tages med i kommuneplanen til videre analyse med henblik på udpegnings af områder til VE-produktion i Kommuneplan 2025. Notatet er vedlagt som bilag 1.

VE-potentialeanalysen er vedlagt som bilag 5. Administrationen vil til et senere udvalgsmøde forberede en sag med anbefalinger til, hvordan VE-potentialeanalysen kan bruges i det videre klimaarbejde i kommunen.

Overblik over anbefalede ændringer til kommuneplanen

En kommuneplanrevision rummer en lang række ændringer af større og mindre karakter. Udover de ændringer, der besluttet på baggrund af Plan- og Bæredygtighedsstrategien, jf. indstillingerne i bilag 1 og 2, er der også behov for ændringer som følge af planlovens krav til opdateringer, lovændringer og lignende. For overblikkets skyld har administrationen udarbejdet en oversigt over, hvor der forventes ændringer til kommuneplanen og hvorfor. Se bilag 3 – Oversigt over forslag til ændringer i kommuneplanen. De væsentligste ændringer er følgende:

- Vision og hovedstruktur: Kommunalbestyrelsens fokus på håndtering af kriser, lokale perspektiver for udvikling samt fremtidens arkitektur, lokal byggeskik og bæredygtig byudvikling indarbejdes i afsnittet.
- Tema 1.1. Byudvikling og boliger: Revision på baggrund af eventuel udpegnings af nye boligområder, opdateret rækkefølgeplan, redegørelse for byvækst med mere.
- Tema 1.2 Kulturhistorie: Revision på baggrund af Aarhus Arkitektskoles gennemgang af kulturmiljøer i Lejre Kommune.
- Tema 2.1. Erhverv og iværksætteri: Revision af tekst og kort med eventuelle nye erhvervsområder.
- Tema 3.1. Landskab: Revision på baggrund af Landskabsanalysen
- Tema 3.4. Lavbund: Revision på baggrund af ny statslig kortlægning af lavbundsarealer.
- Tema 5.1. Klimatilpasning: Revision på baggrund af ny Klimatilpasningsplan.
- Tema 5.2. Energiforsyning: Revision på baggrund af nye udpegnings af områder til sol og vind.
- Generelle rammer: Revision på baggrund af tidligere politiske drøftelser og beslutninger.
- Konkrete rammer: Konsekvensrettelser på baggrund af ny lovgivning og revision i andre dele af kommuneplanen.

Sammen med anbefalingerne i bilag 1 og 2 udgør bilag 3 administrationens anbefalinger til ramme for revision af kommuneplanen.

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, at beslutningen om at forsøge at gøre strategien mere geografisk funderet har understøttet Kommunalbestyrelsens ønske om en tidlig og lokal debat om fremtidens byudvikling og arealanvendelse i Lejre Kommune. Den digitale platform vores.lejre.dk har været et godt grundlag for en mere intuitiv og levende debat om den fysiske udvikling af Lejre Kommune. Administrationen oplever, at portalen har givet flere borgere mulighed for at indhente viden og komme med input og dermed er den et godt supplement til de fysiske dialogmøder, hvor mere end 500 borgere mødte op til dialog i deres lokalområde. Både før og efter møderne har der været stor aktivitet på portalen.

Der er kommet mere end 500 indlæg på portalen alt i alt og lige så mange kommentarer til indlæggene. Administrationen har ikke behandlet hver enkelt indlæg og kommentar i denne sag, men alt er læst og tages med videre - enten i arbejdet med kommuneplanrevisionen eller andre steder i administrationen. Samtlige indlæg og kommentarer er fortsat tilgængelige på vores.lejre.dk. Link: vores.lejre.dk. Noter fra borgermøderne er vedlagt i bilag 7.

Ingen ændringer til Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023

I følge planloven er der stor metodefrihed i forhold til form og indhold af en Plan- og Bæredygtighedsstrategi. Dog er der krav om, at strategien - når den er offentliggjort - skal til debat i mindst otte uger, samt at der efter debatten skal tages stilling til, om der skal ændres i den offentliggjorte strategi.

Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 er udarbejdet som et debatoplæg for at skabe debat om, hvad der skal tages med til nærmere bearbejdning og vurdering i den kommende kommuneplanproces. Strategien har derfor forventeligt givet stor debat om en række lokale emner, hvilket også er tydeligt at se i bilag 2, Hvidbogen. Der er en enkel kommentar på vores.lejre.dk, der lægger op til ændring i strategien. Mere specifikt efterspørges, at resultatet af de seneste myndighedskontroller ved det tidligere affaldsdeponi på Roskildevej, Hvalsø, bør fremgå af Plan- og bæredygtighedsstrategien og Kommuneplanen (se Bilag 2, række 54). Administration vurderer ikke, at det giver anledning til ændring i Plan- og bæredygtighedsstrategien, men anbefaler, at det tages med til overvejelse i kommuneplanrevisionen. På den baggrund indstiller administrationen, at der ikke lægges op til at ændre i den offentliggjorte Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023.

Grundlag for revision af kommuneplanen

Bilag 3 - Oversigt over forslag til ændringer i kommuneplanen, giver administrationen vurdering af, hvor der kan forventes ændringer i den kommende kommuneplanrevision. Administrationen vurderer, at de foreslåede ændringer imødekommer planlovens krav til en kommuneplanrevision og giver et billede af, hvor der kan forventes ændringer som følge af de forventede politiske beslutninger, jf. indstillingerne i bilag 1 og 2.

Ny byudvikling

Plan- og Bæredygtighedsstrategien har kun rammesat debat om få områder til byudvikling. Som beskrevet i anbefalingerne i bilag 2 anbefaler administrationen at tage følgende områder med til videre vurdering i kommuneplanen: Nyt boligområde syd for Hvalsø, nyt boligområde ved Kirke Sonnerup, nyt erhvervsområde ved Kirke Sonnerup, samt nyt erhvervsområde ved Kirke Såby.

Administrationen anbefaler ikke at gå videre med nyt boligområde i midten af Kirke Såby, da Fingerplanens muligheder for byvækst i byen allerede er opbrugt.

Detailhandel

Administrationen anbefaler, at der igangsættes en mindre afdækning af potentialerne ved og konsekvenser af en ny dagligvarebutik i Osted, samt hvad der skal til for at skabe grundlag for en ny dagligvarebutik ved Kirke Sonnerup.

Vurdering af potentielle arealer til VE-produktion med sol og vind

Administrationen vurderer, at det vil være muligt i Kommuneplan 2025 at udpege områder til produktion af vedvarende energi, der lever op til Klimaplanens nuværende mål på 150 GWh, hvis de anbefalede områder til vind og sol bringes videre til nærmere analyse i kommuneplanarbejdet. Om det er muligt at nå et højere mål for VE-produktion kan først afgøres, når områderne er analyseret nøjere.

VE-produktionspotentialer på tagflader med mere

I en anden sag på dagsordenen præsenteres resultaterne af den potentialeanalyse af VE-produktion på tagflader, som Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal Udvikling satte i gang i 2023. Det beregnede potentiale for de mest optimale tage viser et potentiale på 106 GWh, svarende til ca. 70 % af Lejre Kommunes mål.

Udnyttelsen af dette potentiale kan vise sig svært at forløse og bør efter administrationens vurdering ikke tillægges for stor betydning i forhold til at udpege områder til sol og vind i kommuneplanen, hvis Lejre Kommune skal gøre sig forhåbning om at nå klimaplanens mål. Det skyldes, at der er rigtig mange bygningsejere, der med hvert deres

investeringspotentiale, inden for en kort årrække skal træffe beslutning. Motivation til investering underbygges heller ikke tilstrækkeligt på nuværende tidspunkt, eksempelvis med de eksisterende regler om afregningsmodeller med mere.

På borgermøde i Hvalsø nævnte en borger muligheden for at overdække motorvejen med solceller. Administrationen foreslår at undersøge det nærmere i forbindelse med kommuneplanarbejdet. Som med tagfladeanalysen anbefaler administrationen heller ikke her, at det tillægges for stor betydning i forhold til at udpege nye områder til sol og vind til videre analyse i kommuneplanarbejdet.

Fremtidens arkitektur og bæredygtigt byggeri i Lejre Kommune

Kommunalbestyrelsen har med budgetaftalen for 2023 ønsket at arbejde med klarere rammer for fremtidens arkitektur og bæredygtigt byggeri i Lejre Kommune, blandt andet for at få investorer, borgere/tilflyttere til at udvikle attraktive, energirigtige og æstetisk smukke og funktionelle boligområder. På den baggrund blev der i november 2023 afholdt et temamøde om arkitekturpolitik. Med udgangspunkt i drøftelserne på temamødet har administrationen arbejdet videre med emnet, og hvordan det kan indarbejdes i kommuneplanen. I Bilag 3 – oversigten, er beskrevet, hvor i kommuneplanen administrationen i første omgang anbefaler tilpasninger, der imødekommer Kommunalbestyrelsens ønsker. Administrationen vil arbejde videre med det i revisionen af kommuneplanen og samle op, når Forslag til Kommuneplan 2025 lægges op til politisk behandling i efteråret.

Vægtning af arealudlægsønsker, der kom ind sent i offentlighedsprocessen

Der er de sidste dage af høringsprocessen blev lagt flere arealudlægsønsker op på vores.lejre.dk. Enkelte arealudlægsønsker har administrationen også modtaget uden om deltagelsesportalen vores.lejre.dk. Disse arealudlægsønsker har ikke været genstand for dialog i samme omfang, som de arealudlægsønsker, der har været offentliggjort med strategien eller i begyndelsen af høringsprocessen. Administrationen anbefaler, at det tages med i betragtning, når der beslutes, hvilke arealønsker, der tages med til vurdering i den videre kommuneplanproces. Det er noteret i Bilag 2, Hvidbogen, hvilke arealudlægsønsker det handler om.

Klage over Plan- og Bæredygtighedsstrategi

En nystiftet forening, der kalder sig Foreningen mod motorvej Roskilde-Ringsted, har klaget til Planklagenævnet over, at Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 ikke er miljøscreenet efter bestemmelserne i miljøvurderingsloven. Administrationen har vurderet, at strategien ikke er omfattet af screeningskravet og miljøvurderingskravet, da strategien ikke lægger rammer for konkrete fremtidige anlægstilladelser. Strategien er udarbejdet som et debatoplæg, der har haft til formål at skabe en bred debat om den fremtidige udvikling i kommunens lokalområder, før der træffes beslutning om, hvad der skal tænkes med i den kommende kommuneplan. For at rammesætte debatten er der i strategien omtalt og vist på kort fysiske initiativer, der har relevans for en debat om fremtiden udvikling i de forskellige lokalområder. På kortet for Osted og omegn er Vejdirektoratets skitse for en mulig placering af en motorvej eller motortrafikvej vist, da det er relevant i diskussionen om arealanvendelsen i området. Om der kommer en motorvej eller motortrafikvej ligger uden for Lejre Kommunes beslutningskompetence. Det kan kun ske ved en anlægslov vedtaget i Folketinget. Kommuneplanen kommer til at lægge rammer for fremtidige anlægstilladelser, som Kommunalbestyrelsen har beslutningskompetence indenfor - og kommuneplanen vil blive miljøvurderet. Vejdirektoratets skitse af mulig placering af motorvej eller motortrafikvej vil derfor ikke blive del af den kommende kommuneplan. Sagen afventer afgørelse i Planklagenævnet.

Økonomi og finansiering

Der forventes udgifter til at gennemføre miljøvurdering af kommuneplanen (ca. 250.000 kr.). Der er på konto 4.10.10 overført midler fra budget 2023 til 2024 til at dække udgifterne. Eventuel afdækning af konsekvenser for butik ved Osted og Kirke Sonnerup forventes finansieret af budget 2024, konto 4.10.10.

Bilag

Bilag 1 - Opsamling på landskabsanalyse og screening for VE-anlæg

Bilag 2 - Hvidbog - Opsamling på arealønsker og input

Bilag 3 Ovesigt over ændringer af kommuneplanen

Bilag 4 - Landskabsanalyse

Bilag 5 - VE-potentialescreening for Lejre Kommune - foreløbig version

Bilag 6 - Arealønsker og kommentarer modtaget uden for vores.lejre.dk

Bilag 7 - Noter fra dialogmøder

Bilag 8 - Aarhus Arkitektskoles gennemgang af kulturmiljøer i Lejre Kommune

Punkt 6: EKL/KFT/SSÆ/TMB/BU/JAI - Afsluttende opfølgning på budgetaftalen for 2023 og opfølgning på budgetaftalen for 2024-2027

24-002425

Beslutning

Indstillingerne anbefales for så vidt angår udvalgets ansvarsområde.

Resumé

I denne sag gives en afsluttende status på opfølgning på budgetaftalen for budget 2023-2026 samt en første status på opfølgning på budgetaftalen for budget 2024-2027.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at afsluttende opfølgning på budgetaftalen for budget 2023-2026 godkendes
2. at status for opfølgning på budgetaftalen for budget 2024-2027 tages til efterretning

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

I denne sag forelægges dels en afsluttende afrapportering på indsatserne under budgetaftalen for budget 2023-2026 samt en første status på indsatserne under budgetaftalen for budget 2024-2027.

Den afsluttende opfølgning på budgetaftalen for budget 2023-2026 fremgår af bilag 1.

I Opfølgning på budgetaftalen 2024-2027, se bilag 2, er de indsatser beskrevet, som administrationen, de stående udvalg og Kommunalbestyrelsen skal arbejde med i 2024. Indsatserne har deres afsæt i budgetaftalen for budget 2024-2027.

Det anbefales, at hvert fagudvalg i behandlingen af sagen fokuserer på de indsatser, som udvalget er hovedansvarlig for.

Økonomi og finansiering

Opfølgning på budgetaftalen afspejler de politiske prioriteringer, der er besluttet med budgetvedtagelserne. Eventuelle økonomiske konsekvenser fremgår ikke af planerne, men vil blive forelagt løbende i takt med udmøntningen.

Bilag

Bilag 1 - Afsluttende opfølgning på budgetaftalen 2023-26 (marts 24).pdf

Bilag 2 - Opfølgning på budgetaftalen 2024-27 (marts24).pdf

Punkt 7: EKL/KFT/SSÆ/TMB/BU/JAI - Forventet regnskab 1-2024

24-002311

Beslutning

Indstillingerne anbefales for så vidt angår udvalgets område.

Resumé

Forventet regnskab 1-2024 (FR-1) er årets første bud på Lejre Kommunes økonomiske resultat i 2024, herunder en beskrivelse af de økonomiske udfordringer, der aktuelt er i Lejre Kommune i forhold til det samlede regnskabsresultat. Forventet regnskab 1-2024 fremlægges med henblik på at kunne iværksætte kompenserende tiltag tidligt på året.

Generelt er Lejre Kommunes økonomi robust, hvor blandt andet beskæftigelsen fortsætter med at stige både i Lejre Kommune og på landsplan. Derudover er inflationen aftaget hurtigere end forventet, hvilket betyder, at de enkelte bevillingsområder har en bedre købekraft i forhold til varekøb og tjenesteydelser end forudsat i budgettet for 2024.

Modsat betyder den nye overenskomst mellem KL (Kommunernes Landsforening) og Forhandlingsfællesskabet øgede udgifter til lønninger. I FR1-2024 indgår de økonomiske konsekvenser af de nye overenskomster på bevillingsniveau ikke, da de økonomiske konsekvenser for Lejre Kommune ikke på nuværende tidspunkt kendes i detaljer, og da der forventes tilpasning af budgetterne til de reelle lønstigninger. Der er også en forventning om kompensation til Lejre Kommune i forbindelse med midtvejsreguleringen af budget 2024.

Totalt forventes der et mindreforbrug på driften på 18,1 mio. kr. i 2024. Beløbet er inkl. servicerobusthedspuljen på 10 mio. kr. i 2024. Af de 18,1 mio. kr. er 7,6 mio. kr. på bevillinger med overførselsadgang og 10,5 mio. kr. på bevillinger uden overførselsadgang.

På anlægsområdet forventes der et mindreforbrug på 43,3 mio. kr. i forhold til korrigeret budget for anlægsprojekterne.

Forklaringer på afvigelser er nærmere beskrevet i bilag 1 - Uddybning af forventninger på udvalgsniveau og politikområder.

I bilag 4 vises FR-1 fordelt på de enkelte bevillinger.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at Forventet Regnskab 1-2024 godkendes
2. at administrative budgetkorrektioner (omplacering mellem bevillinger, som samlet går i 0) jf. bilag 2 godkendes
3. at tillægsbevillinger på netto 0,02 mio. kr. jf. bilag 3 godkendes
4. at der gives en anlægsbevilling og rådighedsbeløb i 2023 til anlægsprojekt 425 Asfalt og Slidlag 2024 på 3,1 mio. kr.
5. at rådighedsbeløbet finansieres ved nedskrivning af anlægsprojekt 427 Landsbypulje 2024 med 1,5 mio. kr. og kassefinansiering på 1,6 mio. kr. (kassen er i 2023 ekstraordinært tilført 0,8 mio. kr. vedrørende mindreforbrug på anlæg og 2,6 mio. kr. fra momsanalyse)
6. at der meddeles tillægsbevilling på 0,693 mio. kr. til budget 2024 til sikkerhedsforbedringer vedrørende sikring af bygningerne ved Allerslev og Hvalsø Rådhus på bevilling 1.38.58 IT og Digitalisering
7. at bevillingen finansieres af kommunekassen (kassen er i 2023 ekstraordinært tilført 2,6 mio. kr. fra momsanalyse)
8. at der meddeles en tillægsbevilling på 0,816 mio. kr. vedrørende udmelding fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet i forhold til nedsættelse af statstilskud under bevillingen "finansiering".
9. at bevillingen finansieres af kommunekassen (kassen er i 2023 ekstraordinært tilført 2,6 mio. kr. fra momsanalyse)
10. at der meddeles driftstillægsbevilling til merudgifter vedrørende ukrainske flygtninge på udgift 645.000 kr. til budget 2024 fordelt med 220.000 kr. på bevilling 1.20.46 Budgetramme Center for Borgerservice og 425.000 kr. på bevilling 1.20.41 Budgetramme Center for Job & Social
11. at bevillingen finansieres ved øget indtægtsbevilling på 645.000 kr. svarende til forventningen om statslig kompensation for kommunernes merudgifter til fordrevne fra Ukraine.
12. at der under politikområde Velfærd og Omsorg oprettes en ekstra bevilling "6.10.26 SSH- og SSA elever" til brug for registrering og budgettering af elever på området.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

FR-1 omfatter alle kommunens udgiftstyper, såvel drifts- og anlægsudgifter som indtægter, renter og lån.

Nedenstående tabel 1 viser et mindreforbrug på de skattefinansierede nettodriftsudgifter på 14,5 mio. kr. og et mindreforbrug på 3,5 mio. kr. vedrørende de brugerfinansierede områder (renovation og rotter), således at der i alt forventes et mindreforbrug på 18,1 mio. kr.

Tabel 1: Forventet årsresultat for Lejre Kommune 2023

Resultatopgørelse (mio. kr.)	Oprindeligt budget (a)	Korrigeret budget (b)	Forventet regnskab 2023	FV. regnskabsafvigelse i forhold til:	
				Opr. Budget	Kor. Budget
Indtægter	-2.079,6	-2.079,6	-2.078,8	0,8	0,8
Skattefinansierede nettodriftsudgifter	1.940,9	1.941,5	1.927,0	-13,9	-14,5
Brugerfinansierede udgifter	-0,7	-0,7	-4,2	-3,5	-3,5
Anlægsudgifter	88,8	188,0	144,6	55,8	-43,3
Køb og salg af grund og bygninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Optagne lån	0,0	-18,2	-18,2	-18,2	0,0
Renter	10,5	10,8	8,3	-2,2	-2,5
Afdrag på lån	37,9	37,9	38,8	0,9	0,9
Balanceforskydninger	2,2	0,8	0,8	-1,4	0,0
Udgifter i alt	2.079,6	2.160,1	2.097,1	17,5	-63,0
LIKVIDITETUNDERSKUD (+)					
LIKVIDITETOVERSKUD (-)	0,0	80,5	18,3	18,3	-62,2

Hovedresultaterne i Forventet Regnskab 1-2024 er:

- Indtægter. Der forventes mindreindtægter på 0,816 mio. kr. som følge af Lejre Kommunes andel af den kollektive sanktion vedrørende den samlede skattestigning på landsplan i 2024. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har den 19. januar 2024 udmeldt, at Lejre Kommune i 2024 får reduceret statstilskuddet med 0,816 mio. kr.
- De skattefinansierede nettodriftsudgifter viser et samlet mindreforbrug på 14,5 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget.
- Det brugerfinansierede område (renovation og rotter) viser et mindreforbrug på 3,5 mio. kr.
- Der forventes afholdt anlægsudgifter for 144,6 mio. kr. i 2024. I denne forventning er der både indregnet anlægsprojekter, som er overført fra 2023, og en forventning om, at der er nogle udgifter, som skal overføres til 2025.
- Lånoptag forventes at være 18,2 mio. kr., hvilket er 18,2 mio. kr. højere end oprindeligt budget. Lånoptaget vedrører energiforbedringer.
- Et forventet likviditetsunderskud (kasseforbrug) på 18,3 mio. kr.
- Forventet Regnskab 1 er udarbejdet på grundlag af forbruget og det korrigerede budget pr. 29. februar 2024. De beslutninger, som Kommunalbestyrelsen har truffet den 18. marts 2024, indgår derfor ikke i ovenstående oversigt. Væsentligst så er overførsler fra 2023 til 2024 ikke medtaget, da materialet til FR-1 blev udarbejdet før 18. marts.

Forventninger til årsresultatet fordelt på politikområder fremgår af bilag 1, hvor der også er detaljerede forklaringer opdelt efter udvalgsområder. I denne sagsfremstilling er kun fremhævet de væsentligste forklaringer, og de er beskrevet helt kort.

Der er siden budgetvedtagelsen for 2024 i oktober 2023 godkendt en række tillægsbevillinger til budgettet, så det korrigerede budget nu er 1.940,8 mio. kr.

Tekst	Pkt. på KB dagsorden	Godkendt dato KB	
A) Drift (Dranst 1 - 2)			
Oprindeligt budget			1.940,2
FR23-3 Bilag 3 Tillægsbevillinger	5	27.11.2023	0,3
Ekstra puljemidler i 2023 tilkendt på beskæftigelsesom	19	27.11.2023	-0,2
Pavilloner ved børnehuse i Allerslev distrikt	20	27.11.2023	1,2
Frigivelse af midler til padelbane i Hvalsø	23	27.11.2023	-0,1
Erhvervslejekontrakt Glim Skole	24	29.01.2024	-1,2
Tilsagn UJAI puljemidler for 2024	Ikke i KB	Ikke i KB	0,5
Refusions- og momsanalyse	5	26.02.2024	0,0
			0,0
Korrigeret budget			1.940,8

I nedenstående beskrives væsentlige afvigelser i Forventet Regnskab, men ellers henvises til bilag 1 for en nærmere beskrivelse af de enkelte områder.

Pris- og lønudvikling

Der er fra KL kommet nyt pris- og lønskøn for 2023 til 2024 på 4,7 pct. Dette er højere end skønnet på 4,2 pct. i økonomiaftalen for 2024. Efter normal praksis vil et højere skøn indgå i forhandlingerne om økonomiaftalen for 2025, herunder om kommunernes udgiftsrammer og midtvejsreguleringen af kommunernes bloktilskud for 2024. Det samme vil gælde, hvis skønnet til sommer viser sig at blive lavere end forudsat i økonomiaftalen for 2024.

Det anbefales, at Lejre Kommune venter til FR-2 med at tilpasse budgetterne, da økonomiaftalen for 2025 her vil være kendt.

Nye overenskomster og trepartsaftale

KL indgik den 4. december 2023 en trepartsaftale med regeringen, Danske Regioner, FH og Akademikerne om løn- og ansættelsesvilkår for velfærdsmedarbejdere i den offentlige sektor.

Aftalen indeholder blandt andet et ekstraordinært lønløft til social- og sundhedsassistenter og medhjælpere i den kommunale sundheds- og ældrepleje samt et lønløft til kommunale pædagoger på børneområdet og socialområdet.

Trepartsmidler bliver fra den 1. april 2024 lagt til lønnen for de omfattede grupper i form af trin og/eller grundlønstillæg. Trepartsmidler for perioden fra 1. januar til 31. marts 2024 vil blive udmøntet i form af et pensionsgivende engangstillæg.

Derudover er der den 17. februar 2024 indgået ny overenskomst mellem KL (Kommunernes Landsforening) og Forhandlingsfællesskabet.

I budgettet for 2024 var forudsætningen, at der ville ske en lønudvikling fra 2023 til 2024 på 4,07 pct. I aftalen forventes stigningen at være på 4,45 pct. i lønstigninger for kommunalt ansatte og derudover 0,51 pct. til Trepartsaftalen, svarende til i alt 4,96 pct. Dette svarer til en forskel på 0,89 pct. i forhold til budgetforudsætningerne eller 8,3 mio. kr. Det skal bemærkes, at merudgiften til trepartsaftalen ikke vil være ligeligt fordelt mellem de enkelte tjenestesteder.

Efter normal praksis vil lønninger indgå i forhandlingerne om økonomiaftalen for 2025 mellem regeringen og kommunerne, herunder om kommunernes udgiftsrammer og midtvejsreguleringen af kommunernes bloktilskud for 2024.

Byggesagsgebyr

Der forventes mindreindtægt på 1,0 mio. kr. på byggesagsgebyr. I budgetforslaget til 2024 var forventet en årlig indtægt på 2,4 mio. kr. Denne indtægt bliver mindre i 2024, da opkrævningen sker, når en sag afsluttes, og samtidig opkræves der kun gebyr for sager, der er indkommet efter 1. januar 2024. Der er således en række sager, som afsluttes i 2024, som der ikke opkræves gebyr for. I slutningen af 2023 blev der registreret en stigning i antallet af ansøgninger, formentlig på grund af indførelsen af det nye gebyr fra årsskiftet.

Puljer

Servicebusthedspuljen, som er på 10 mio. kr., forventes ikke anvendt på nuværende tidspunkt. Der er en reduktionspulje vedrørende indkøb, som ikke forventes fuldt udmøntet i 2024, så samlet set forventes et mindreforbrug på 9,0 mio. kr. på bevillingen for puljer.

Dagplejen

Der forventes et merforbrug på 1,4 mio. kr. Det skyldes, at budgettet reguleres løbende, når børnetallet ændrer sig, mens udgifterne kun kan reguleres ned med lange opsigelsesvarsler. Der arbejdes løbende med at samle børnene på et lavere antal dagplejere og tilpasse antallet af dagplejere. Fra juni er antallet af dagplejere 26, hvilket er et fald på 3 fra december 2023, men samtidig betyder en yderligere forventet nedgang i børnetal et forventet budget svarende til 23 dagplejere. Der fremlægges et forslag til justeret tildelingsmodel i foråret 2024.

Kollektiv trafik

Der forventes et samlet mindreforbrug på -1,3 mio. kr. i 2024, da lokale busruter og administration for januar 2024 ved en fejl er betalt i 2023 i stedet for i 2024.

Grønne arealer

Der forventes et samlet merforbrug på 1,2 mio. kr., hvilket skyldes direkte udgifter til vinterforanstaltninger (salt, maskintimer, mandskabstimer, reparationer af slaghuller).

Beskæftigelse

Der forventes et mindreforbrug på -11,4 mio. kr. Mindreforbruget skyldes hovedsageligt et lavere antal helårspersoner end forudsat i budget 2024. Der forventes en negativ midtvejsregulering på området i forbindelse med økonomiforhandlingerne. Det anbefales derfor ikke, at mindreforbruget disponeres til forbrug på andre områder.

Det specialiserede børne- og ungeområde

Der forventes på området et merforbrug på 6,0 mio. kr., som hovedsageligt kan henføres til, at der - i forhold til budget 2024 - er sket en stigning i antallet af anbragte børn og unge, en stigning i den gennemsnitlige udgift i anbringelserne, samt at udgifter til tabt arbejdsfortjeneste ikke falder så hurtigt, som forventet. I bilag 1 er der en detaljeret forklaring.

Forbedringer vedrørende sikring af bygninger ved Allerslev og Hvalsø Rådhus

I forbindelse med sikkerhedsrapporterne lavet i efteråret 2023, hvor Lejre Kommune fik gennemgået sit sikkerhedsniveau i forhold til særligt cybersikkerhed, blev det påpeget, at der særligt på Allerslev Rådhus er nogle væsentlige sikkerhedsudfordringer i forhold til det meget åbne rådhus.

Økonomiudvalget (ØU) besluttede på sit møde den 22. januar 2024, at udgiften på 693.000 kr. medtages i forventet regnskab 1 – 2024. Der søges derfor i FR-1 2024 om en tillægsbevilling på 693.000 kr., som foreslås finansieret af kommunekassen. Det bemærkes i den forbindelse, at kassebeholdningen blev øget i 2023 med 2,6 mio. kr. som følge af resultatet af momsanalysen.

C) Anlæg

De samlede anlægsudgifter forventes i 2024 at udgøre 144,6 mio. kr. Dette er 43,3 mio. kr. mindre end budgetlagt (korrigeret budget).

Vintervejret i januar 2024 har været usædvanlig hård ved det kommunale vejnet. Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri besluttede på møde den 5. marts 2024, at der arbejdes videre med oplæg til yderligere anlægsinvesteringer på 3,1 mio. kr. og anmoder om, at dette fremlægges i april 2024.

På denne baggrund anbefales det i FR-1, at der afsættes en yderligere anlægsbevilling og rådighedsbeløb på 3,1 mio. kr. til udlægning af nye asfaltslidlag på op til 8 veje eller vejstrækninger. Det foreslås, at rådighedsbeløbet finansieres ved nedskrivning af anlægsprojekt 427 Landsbypulje 2024 og kassefinansiering på 1,6 mio. kr. (kassen er i 2023 ekstraordinært tilført 0,8 mio. kr. vedrørende mindreforbrug på anlæg og 2,6 mio. kr. fra momsanalyse).

D) Likviditet

Aktuelt har Lejre Kommune pr. 29. februar 2024 en gennemsnitlig likviditet på 206,4 mio. kr. (gennemsnit over 365 dage). Der forventes ikke store udsving i dette tal i løbet af 2024.

Bilag

Bilag 1 - Uddybning af forventninger på udvalgsniveau og politikområder

Bilag 2 - Administrative budgetkorrektioner

Bilag 3 - Tillægsbevillinger FR-1 2024

Bilag 4 - FR-1 fordelt på bevillinger

Bilag 5 - Anlægsopfølgning 2024

Bilag 6 - Pædagogisk andel tilbagemeldinger

Punkt 8: EKL - Eventuelt

Beslutning

Intet under dette punkt.

Punkt 9: EKL - Godkendelse af referat

Beslutning